

“นายความฟรี” “นายอาสา”

1. “นายอาสา” ของ “สภาทนายความ” >>>

ทนายความที่สภาทนายความจัดหามา นั้น คือ “นายอาสา” นายอาสาจะให้คำปรึกษาเกี่ยวกับกฎหมายเท่านั้น เป็นไปตาม พรบ.ทนายความ มาตรา 78 ที่กำหนดไว้ว่า ประชาชนผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายต้องเป็นผู้ยากไร้และไม่ได้รับความเป็นธรรม มาตรา 79 การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายได้แก่ (1) การให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับกฎหมาย (2) การร่างนิติกรรมสัญญา (3) การจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างโดยหลักจะไม่ว่าความให้แก่ผู้ที่มาขอรับคำปรึกษาได้ ส่วนเรื่องของการจัดหาทนายว่าความนั้น หากท่านมีฐานะยากจนไม่มีเงินจ้างทนายความท่านสามารถขอความช่วยเหลือจากทนายความอาสาที่สภาทนายความจัดไว้บริการได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.2528 มาตรา 78 หรือไม่ กล่าวคือ จะต้องพิจารณาว่า “ประชาชนผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายจะต้องเป็นผู้ยากไร้ และไม่ได้รับความเป็นธรรม” ซึ่งทางสภาทนายความจะพิจารณาว่า ผู้มาร้องขอความช่วยเหลือจะมีคุณสมบัติครบถ้วนหรือไม่ กล่าวคือจะต้องมีคุณสมบัติครบทั้ง 2 ประการ คือ 1. จะต้องเป็นผู้ยากไร้ และ 2. ไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงจะรับให้ความช่วยเหลือในชั้นดำเนินคดี หากเป็นคดีทางแพ่งก็จะขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถาให้ โดยเป็นไปตามขั้นตอนการพิจารณาคดีของศาลซึ่งหากต้องการรับความช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ สามารถติดต่อร้องขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมายได้จากสภาทนายความ หรือ ณ ที่ทำการสภาทนายความประจำจังหวัดนั้นๆ ค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาล (ผู้ได้รับความช่วยเหลือต้องจ่ายเอง) ในการช่วยเหลือทางกฎหมายถ้าถึงชั้นดำเนินคดีในศาลจะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ศาลกำหนด เช่น ค่าขึ้นศาล ค่าคำร้อง ค่าใบแต่งตั้งทนายความและอื่นๆ ซึ่งในทางปฏิบัติทนายความอาสาผู้รับผิดชอบจะแจ้งให้ผู้ร้องขอเป็นผู้จ่ายเงินดังกล่าวในศาลเอง

2. ค่าทนายความหรือ ค่าใช้จ่ายใดๆ ของทนายความ (ผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ต้องจ่าย) ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย พ.ศ.2529

ข้อ 16 ซึ่งกำหนดว่า “ประชาชนผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่ต้องเสียค่าทนายความ หรือค่าใช้จ่ายใดๆ ให้แก่ทนายความผู้ดำเนินการทั้งสิ้น”

2. “นายขอแรง” >>>

เป็นทนายความที่ทางศาลจัดหาไว้ให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบังคับให้รัฐต้องจัดหาทนายความให้ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหากจำเลยไม่มีทนายความและต้องการทนายความมาตรา 134/1 ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่ผู้ต้องหาอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีให้รัฐจัดหาทนายความให้ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและผู้ต้องหาต้องการทนายความ ให้รัฐจัดหาทนายความให้การจัดหาทนายความตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้ทนายความที่รัฐจัดหาให้ได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง เมื่อได้จัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหาตามวรรคหนึ่ง วรรคสองหรือวรรคสามแล้ว ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน หากทนายความไม่อาจมาพบผู้ต้องหาได้ โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้พนักงานสอบสวนทราบหรือแจ้งแต่ไม่มาพบผู้ต้องหาภายในเวลาอันสมควร ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนผู้ต้องหาไปได้โดยไม่ต้องรอทนายความ แต่พนักงานสอบสวนต้องบันทึกเหตุนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย มาตรา 173 ในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือในคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุก ก่อนเริ่มพิจารณาให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีและจำเลยต้องการทนายความ ก็ให้ศาลตั้งทนายความให้ ให้ศาลจ่ายเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายแก่ทนายความที่ศาลตั้งตามมาตรา นี้ โดยคำนึงถึงสภาพแห่งคดีและสภาวะทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนดโดยความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

